

WOYZECK

GEORG BÜCHNER

Çeviren: Hasan KURUYAZICI

BU ÇEVİRİNİN HAKLARI ADAM YAYINCILIK A.Ş.'NİNDİR.
1982

KİŞİLER

WOYZECK
MARİE
YÜZBAŞI
DOKTOR
BANDO ÇAVUŞU
ASSUBAY
ANDRES
MARGRET
PANAYIRCI
ÇIĞIRTKAN
YAŞLI LATERNACI
YAHUDİ
MEYHANECİ
BİRİCİ ÇIRAK
İKİNCİ ÇIRAK
KATHE
DELİ KARL
BÜYÜKANNE
BİRİNCİ, İKİNCİ, ÜÇÜNCÜ ÇOCUK
POLİS KOMİSERİ
Askerler, Öğrenciler, Delikanlılar,
Kızlar, Çocuklar, Halk

YÜZBAŞININ ODASI

(YÜZBAŞI bir iskemlede oturur, WOYZECK onu tıraş eder)

YÜZBAŞI : Yavaş, Woyzeck, yavaş! Her şey sırayla. Başımı döndürüyorsun. Bu kadar erken bitirirsen bugün, geri kalan on dakikayı ne yaparım sonra ben? Woyzeck, düşün: Daha yaşanacak otuz güzel yılın var, otuz yıl! Üç yüz altmış ay eder bu! Günler! Saatler! Dakikalar! Bütün bu koca zamanı ne yaparsın sonra? Kendini ayarla, Woyzeck!

WOYZECK : Evet, yüzbaşım.

YÜZBAŞI : Sonsuzluğu düşününce çok korkuyorum dünyanın durumundan. Bir şeyler yapmak, Woyzeck, bir şeyler yapmak! Sonsuz, işte sonsuz bu, işte sonsuz bu ... sen de anlıyorsun bunu; öte yandan sonsuz da değil yine, bir göz kırpacak zaman bu, evet, bir göz kırpacak zaman ... Woyzeck, dünyanın kendi çevresinde bir günde döndüğünü düşününce tüylerim diken diken oluyor. Ne zaman kaybı! Ne olacak bu gidiş? Artık değirmen taşlarına bakamıyorum, karamsarlığa düşüyorum yoksa, Woyzeck.

WOYZECK : Evet, yüzbaşım.

YÜZBAŞI : Woyzeck, hep böyle arkandan kovalıyorlarmış gibisin? iyi bir insan böyle davranmaz, iyi bir insan, vicdanı rahat bir insan. ... Sen de bir şeyler söyle, Woyzeck! Hava nasıl bugün?

WOYZECK : Kötü, yüzbaşım, kötü: Rüzgâr var!

YÜZBAŞI : Ben de duyuyorum, bir şeyler esiyor dışarıda. Fare görmüşe çeviriyor bu rüzgâr beni. (Alaylı) Lodos-poyrazdan esiyor olmalı, ha?

WOYZECK : Evet, yüzbaşım.

YÜZBAŞI : Hah hah ha! Lodos-poyraz! Hah hah ha! Ah, çok aptalsın, korkunç bir aptal! ... (duygulu) Woyzeck, iyi bir insansın sen ... ama (gururlu) Woyzeck, ahlak yok sende! Ahlak, bu, insan ahlaklı olunca yani, anlıyorsun. İyi bir sözdür ahlak. Ama Kilise kutsamadan olmuş senin çocuğun, garnizonun saygıdeğer papazı diyor bunu ... Kilise kutsamadan olmuş, ben söylemiyorum.

WOYZECK : Yüzbaşım, ulu Tanrı zavallı bir kurtçuğu kabul etmek için, o yaratılmadan önce âmin denip denmediğine bakmaz. Tanrı der ki: "Bırakın çocukları, bana gelsinler."

YÜZBAŞI : Neler diyorsun sen? Ne garip karşılık bu böyle? Şaşkına çeviriyorsun beni verdiğin karşılıklarla. Ben, son dedim mi, yani, demek istiyorum ki, seni, seni ...

WOYZECK : Biz yoksul insanlar. ... Bakın, yüzbaşım: Para, para! Kimin parası yoksa ... Hadi, yalnızca ahlakla getirin insanı dünyaya da görelim. Ama eti de var insanın, kanı da var. Yine de mutsuz kılınmış bizim

gibiler bir kez, hem bu, hem öbür dünyada, öyle geliyor ki bana, göğe de çık- sak biz, yalnızca gök gürlemesine yardım ederdik.

YÜZBAŞI : Woyzeck, sende erdem yok. Erdemli bir insan değilsin sen. Etle kan ha! Pencerenin önüne uzandığımda, yağmurlu günlerde, sokakta seken beyaz çorapları gördüm mü ... amanın, Woyzeck, işte o zaman duyarım sevgiyi ben! Benim de etim var, kanım da. Ama, Woyzeck, erdem! Erdem! Yoksa nasıl doldururum zamanımı? Hep söylerim kendi kendime: Sen erdemli bir insansın (Duygulu) iyi bir insan, iyi bir insan.

WOYZECK : Evet, yüzbaşım, erdem, ... ama ben ulaşamadım daha ona! Bakın: Biz sıradan insanlarız, erdem olmaz bizde, içimizden geldiğince davranırız biz. Ama ben de bir efendi olsaydım, şapkam, saatim kuyruklu ceketim olsaydı, kibar sözler söylemesini bilseydim, ben de isterdim erdemli olmayı. Güzel şey olmalı erdem, yüzbaşım. Ama yoksul bir adamım ben.

YÜZBAŞI : İyi, Woyzeck. İyi bir insansın sen, iyi bir insan. Ama çok düşünüyorsun, bu da bitiriyor seni; hep böyle arkasından kovalıyorlarmış gibisin. ... Çok yordu beni bu konuşma. Hadi git artık, öyle de koşma; yavaş yavaş, güzelce, yavaş yavaş in yoldan aşağı!

AÇIKLIK BİR YER, UZAKTA KENT

(WOYZECK'le ANDRES çalı çırpı toplarlar)

ANDRE S (ıslık çalar)

WOYZECK : Evet, Andres, bu yer lanetli. Şuradaki açık renk lekeyi görüyor musun otların üstüne doğru, hani mantarların yeniden çıktığı yerde? Geceleri bir kafa yuvarlanıyor orada. Birisi bir gün eline alacak olmuş, kirpi sanmış da: Üç gün üç gece zor dayandı, öbür dünyayı boyladı. (Usulca) Andres, masonlar bunlar! Biliyorum ben, masonlar!

ANDRES (şarkı söyler)

Şu karşıda iki tavşan oturuyordu.

Yeşil yeşil otlan kemiriyordu...

WOYZECK : Sus! Duyuyor musun, Andres? Duyuyor musun? Bir şeyler oluyor!

ANDRES : Yeşil yeşil otlan kemiriyordu Çayıra hiç dokunmadan.

WOYZECK : Bir şeyler oluyor arkamda, altımda. (Ayağıyla yere vurur) Boş, duyuyor musun? Bomboş aşağısı! Masonlar!

ANDRES : Korkuyorum.

WOYZECK : Garip bir sessizlik bu. Soluğunu tutası geliyor insanın. ... Andres!

ANDRES : Ne?

WOYZECK : Bir şey söyle! (Gözlerini dikip çevreye bakar) Andres! Nasıl da aydınlık! Kentin üzeri kor gibi yanıyor! Gökyüzünde bir ateş dolaşıyor, borazan sesi gibi bir gürleme iniyor aşağı. Nasıl da kaplıyor her yanı.... Kaçalım! Arkana bakma!" (ANDRES'i çalıların içine çeker)

ANDRES : (az sonra) Woyzeck, duyuyor musun hâlâ?

WOYZECK : Sessiz, her şey sessiz, yeryüzü ölmüş gibi.

ANDRES : Duyuyor musun? Davul çalıyorlar altımızda. Kaçalım, hadi!

KENT

(MARIE çocuğuyla pencerede. MARGRET geçer, sonra bando ÇAVUŞU önlerinden geçer.)

MARIE : (çocuğu kollarında sallar) Bak yavrum! Tral lal la! Duyuyor musun? Bak geliyorlar.

MARGRET : Ne adam! Kapı gibi!

MARIE : Aslan gibi basıyor yere.

(BANDO ÇAV.selam verir)

MARGRET : O! Bu ne yakınlık, komşum! Senin böyle şeyini görmemiştik hiç.

MARIE : (şarkı söyler) Askerler, güzel delikanlılar...

MARGRET : Baksana gözlerin parlıyor hâlâ...

MARIE : Ne sandın! Sen götür de kendi gözlerini Yahudiye temizlettir, belki o'zaman parlarlarda, iki kuruşa satarsın.

MARGRET : Ne, sen? Sen? Şuna da bakın, kızoğlankız, altı aylık gebe! Ben onurlu bir insanım, ama sen, herkes biliyor bunu, yedi çift deri pantolonu deler geçer senin bakışların!

MARIE : Şıllık! (Pencereyi çarpar) Gel, yavrum! Ne derse desin elâlem. Yine de yoksul bir orospu çocuğusun sen, o kadar, anana mutluluk verir kutsanmasa da yüzün. Tral lal la!(Şarkı söyler)

"Kız, n'apacaksın şimdi? Çocuğun var, kocan yok!", "Ben de ne soruyorum? Şarkı söyler dururum", "Ninni, yavrum, ninni, hey! Bir şey geçmez elime.", "Hansel, çöz kır atları, Otlarını yenile!", "Sakın yulaf yemesinler, Sakın ha su içmesinler!", "Buzlu şarap olmalı, hey! Buzlu şarap olmalı!"

(Pencereye vurulur)

MARIE : Kim o? Sen inisin, Franz? Gel içeri!

WOYZECK : Gelemem. Yoklama var.

MARIE : Çalı çırpı topladın mı yüzbaşıya?

WOYZECK : Evet, Marie.

MARIE : Neyin var, Franz? Allak bullak olmuşsun.

WOYZECK : (esrarlı) Marie, yine bir şeyler oldu, hem çok ... şöyle yazmaz mı kitapta: “Ve orada topraktan bir duman yükselir, ocak dumanı gibi?”

MARIE : Aman, sen de!

WOYZECK : Arkamdan geldi, kente kadar. Elle tutulmaz, anlaşılmaz, insanın aklından eden bir şey. Ne olacak bunun sonu?

MARIE : Franz!

WOYZECK : Gitmeliyim artık. ... Bu akşam panayıra gel! Biraz para biriktirdim yine. (Gider).

MARIE : Ne adam! Hayal gibi dolaşıyor! Çocuğuna bile bakmadı! Akımı kaçıracak bunlarla! ... Niye sustun böyle, yavrum? Korkuyor musun? Ne de karardı her yer; insan kör oldum sanacak nerdeyse. Oysa sokak feneri içerdeymiş gibi aydınlık olurdu her zaman. Dayanamıyorum; korkuyorum! (Çıkar)

BARAKALAR, IŞIKLAR, HALK

YAŞLI ADAM (şarkı söyler. ÇOCUK laternanın çevresinde dans eder)

Dünyaya kazık kakılmaz,
Herkes ölecek bir gün,
Hep biliyoruz bunu!

WOYZECK : Tral lal la! ... Yoksul adam, yaşlı adam! Yoksul çocuk, genç çocuk! Derslerle bayramlar!

M ARI E : Hey Tanrım, deliler de akıllanırsa, biz kaçıracağız aklımızı. ... Garip dünya! Güzel dünya! (Birlikte ÇIĞIRTKAN'a doğru giderler.)

ÇIĞIRTKAN : (bir barakanın önünde, yanında pantolon giymiş karısı, bir de giysili bir maymun) : Efendiler, efendiler! Bakın şu yaratığa, Tanrının yarattığı kadar nedir bu? Hiç, bir hiç! Asıl marifeti görün şimdi ... iki ayak üstünde yürüyor, ceketi, pantolonu var, kılıcı var! Maymun savaşa gidiyor, bir şey değil bu daha, insan soyunun en alt basamağı. Hop! Selam ver! Tamam, ... şimdi baron oldun! Öpücük ver! (Borazan çalar) Maskara müzikten de anlar. ... Efendiler, astronomi bilen atı, minicik kanarya kuşlarını göreceksiniz daha. Avrupa’nın bütün taçlı kafaları arasında en önde gelir bunlar, sorduğunuz her şeye karşılık verirler: Kaç yaşındasınız, kaç çocuğunuz var, hastalığınız nedir. Gösteriler başlıyor! Hemen başlıyor, başlıyor!

WOYZECK : İster misin?

MARIE : Hadi, peki. Güzel bir şey olmalı. Baksana adamın sırmalarına! Kadın da pantolon giymiş! (Birlikte barakaya girerler)

BANDO ÇAV. : Dur, bak! Gördün mü? Ne dişi be!

ASSUBAY : Vay anasını! Tam küçük süvari subayları çıkarmak için!

BANDO ÇAV. : Bir de bando çavuşları!

ASSUBAY : Nasıl da dik tutuyor başını! Saçları kapkara, ağırlığından beli bükülecek sanki. Ya gözleri! ...

BANDO ÇAV. : Bir kuyudan, bir bacadan içeri bakarmış gibi. Hadi, arkalarından!

İYİCE AYDINLATILMIŞ BARAKANIN İÇİ

MARIE : Ne aydınlık!

WOYZECK : Evet, Marie! Ateş gözlü kara kediler. Ah, ne gece!

PANAYIRCI : (içeri bir at getirir) Göster yeteneğini! Hayvan aklını göster! Utandır insanları! Efendiler, gördüğünüz bu kuyruklu ve dört naili hayvan, bütün okumuşların arasında rahatça yer alır, üniversitemizde profesörlük eder, öğrenciler ondan ata binmeyi, çifte atmayı öğrenirler. ... Sıradan akıldı bu. Şimdi çifte aklınla düşün bakalım! Ne yaparsın çifte aklınla düşününce? Bu bilgili efendilerin arasında var mı bir eşek? (At başını sallar) Görüyor musunuz çifte aklı? Hayvanoloji derler buna. Evet, hayvan gibi aptal bir yaratık değildir bu, bir bireydir, bir insan, hayvansal bir insan ... ama yine de bir hayvan, bir at. (At yakışıksız bir şey kaçırır) Hah, utandır insanları. Gördünüz mü, doğanın ta kendisi şu hayvan, henüz el değmemiş doğanın. Örnek alın onu! Doktora sorun inanmazsanız, yapılmazsa çok zararlıdır bu. Kıssadan hisse: insan doğaya uymalı! Sen tozdan, kumdan, pislikten yaratıldın. Tozdan, kumdan, pislikten daha fazla bir şey mi olmak istiyorsun?... Bakın, ne akıl: Hesap da yapar bu at, hem de parmaklarıyla saymadan. Neden? Bir tek kendi derdini anlatamaz, konuşamaz, değişime uğramış bir insandır bu! Söyle bakalım efendilere, saat kaç! Bayanlar, baylar, kimde bir saat var? Bir saat?

ASSUBAY : Bir saat? (Kasılarak cebinden bir saat çıkarır) İşte, bayım, buyurun!

MARIE : Görmeliyim bunu! (Birinci sıraya tırmanır, ASTSUBAY ona yardım eder)

BANDO ÇAV. : Ne dişi be!

MARIE'NİN ODASI

(MARIE, BANDO ÇAVUŞU)

BANDO ÇAV. : Marie!

MARIE : (onu süzer, edalı) Yürü bakayım şöyle bir! ... Boğa gibi göğsü var, sakalı aslan yelesi gibi! Bir kişi yok üstüne! ... Çatlasın bütün kadınlar.

BANDO ÇAV. : Hele pazar günü kocaman sorgucumu takıp, beyaz eldivenlerimi de giydim mi, heyyt anam! Prens her zaman: "Tam bir erkek bu!" der.

MARIE (alaylı) : Hıih! ... (Ona doğru ilerler) Erkek!

BANDO ÇAV. : Tam bir dişisin sen de! Canına yandığımın, küçük bando çavuşları yapalım hadi, ha? (Sarılır)

MARIE : (isteksiz) Bırak beni!

BANDO ÇAV. : Yabani!

MARIE : (hırslı) Sarıl bana!

BANDO ÇAV. : Şeytan bakıyor gözlerinin içinden!

MARIE : Ne olur sanki? Hepsi de bir!

DOKTORUN ODASI

(WOYZECK, DOKTOR)

DOKTOR : Neler gördüm, Woyzeck? Senin gibi sözünde duran bir adam!

WOYZECK : Ne oldu, doktor?

DOKTOR : Gördüm, Woyzeck; sokağa işedin, duvarın dibine işedin, bir köpek gibi! ... Üstelik üç kuruş alıyorsun günde, bir de yemek yardımı! Kötü bir şey bu, Woyzeck; dünya kötüye gidiyor, çok kötüye!

WOYZECK : Ama, doktor, insan sıkışınca...

DOKTOR : Sıkışınca, sıkışınca! Sıkışmakmış! Ben sana kanıtlamadım mı ki, musculus constrictor vasicae insanın buyruğuna boyun eğer? Sıkışıncaymış! Woyzeck, insan özgürdür, bireysellik özgürlüğe insanda ulaşır. ... Çişini tutamamak! (Başını sallar, ellerini arkasından kavuşturur, aşağı yukarı dolaşır) Bezelyelerini yedin mi, Woyzeck? Bezelyeden başka şey yok, karışmam ha, anladın mı! Bilimsel bir devrim olacak bu, bilinen şeyleri paramparça edeceğim! Sidik 0,10, tuzruhlu amonyum, hiperoksidil ... Woyzeck, çişin gelmedi mi daha? Git içeri bir dene bakalım!

WOYZECK : Yapamam, doktor.

DOKTOR : (öfkeyle) Duvara işemesini biliyorsun ama! Yazılı anlaşma var elimde. ... Gördüm, bu gözlerle gördüm; güneşin ışınlan içine girsin diye tam burnumu pencereden dışarı çıkarmıştım, insan nasıl hapşırıyor, ona bakacaktım. (Üzerine yürür) Hayır, Woyzeck, öfkelenmiyorum, öfke sağlığa iyi gelmez, bilimsel değildir. Sakinim, çok sakinim, nabzım altmış atıyor her zamanki gibi, çok soğukkanlı söylüyorum bunu sana. İnsanlara öfkelenmekten kaçınacaksın, insanlara! Hatta adamı kızdıran Proteus olsa bile! Ama, Woyzeck, yine de duvara işemeyecektin hiç!

WOYZECK : Bakın, doktor, arada bir çıkar huyu suyu öyle olan birisi. ... Ama insanın içinden gelmesi başka şey, anlıyorsunuz; içinden gelmesi, (Parmaklarını çıtlatır) öyle bir şey ki bu, nasıl demeli, sözgelişi...

DOKTOR : Woyzeck, yine felsefe yapıyorsun!

WOYZECK : (içtenlikle) Doktor, siz hiç çifte kişilik diye bir şey duydunuz mu? öğleyin güneş tepeye çıkıp da dünya ateşe düşmüş gibi yanmaya başlayınca, işte a zaman korkunç bir ses bir şeyler diyor bana.

DOKTOR : Woyzeck, sende aberratio var!

WOYZECK : (parmağını burnuna değdirir) Mantarların orada doktor, orada, orada gizleniyor. Hiç gördünüz mü, mantarlar yetişirken ne şekiller çıkıyor ortaya? Okuyabilen anlar ancak onları!

DOKTOR : Woyzeck, sende en güzelinden aberratio mentalis partialis var; ikinci türden, iyice belirgin. Woyzeck, zam yapacağım sana! İkinci türden: Genelde akıllı, değişmez saplantıları var. ... işler nasıl gidiyor? Tıraş ediyor musun yüzbaşını?

WOYZECK : Evet, efendim.

DOKTOR : Bezelyelerini yiyor musun?

WOYZECK : Hep yiyorum, doktor. Parayı da, evi geçindirsin diye kanma veriyorum.

DOKTOR : Görevini yerine getiriyor musun?

WOYZECK : Evet efendim.

DOKTOR : Sen ilgi çekici bir Casussun. Olay yani, Woyzeck, zam yapacağım sana, böyle devam et sen yalnız! Getir bakayım nabzım. Evet.

MARIE'NIN ODASI

MARIE : (Oturur. Çocuğu kucağında, elinde bir ayna parçası) Öteki ona buyurdu, o da n'apsın, gitti! ... (Aynaya bakar) Nasıl da ışıldıyor taşlar! Ne taşı acaba? Ne demişti?... ... Uyu, yavrum! Yum bakayım gözlerini, sıkı sıkı! (Çocuk elleriyle gözlerini örter) Daha sıkı! Böyle işte. Suss, öcü gelir alır seni yoksa! (Şarkı söyler)

Kız kepengi kilitle,
Geliyor genç Çingene.
Takıp seni koluna Götürecek yurduna.

(Yine aynaya bakar)

Mutlak altından bunlar! Dansa gittiğimde nasıl duracak acaba? Bizim gibilerin yalnız bir köşeciği olur şu yeryüzünde, bir de kırık ayna parçası. Ama yine de, boylarınca aynaları olan, ellerini yakışıklı beylere öptüren kibar hanımlarınkinden kırmızı dudaklarım. Yalnızca yoksul bir dişiyim ben! ... (Çocuk doğrulur) Sus, yavrum, kapat gözlerini! Uyku perisi! Nasıl da süzülüyor duvarda! (Aynayla ışık yansıtır)Yum gözlerini, yoksa kör olursun bir baktı mı peri sana!

(WOYZECK girer arkasında durur. MARIE ayağa fırlar, elleriyle kulaklarını örter)

WOYZECK : Nedir onlar?
MARIE : Hiç!
WOYZECK : Parmaklarının arasında ışıldıyor işte.
MARIE : Bir küpecik; buldum.
WOYZECK : Hiç bulmadım ben böyle bir şey, hem de ikisi bir arada!
MARIE : Orospu muyum ben?
WOYZECK : Peki, Marie. ... Nasıl da uyuyor çocuk! Koltuğundan tutsana, iskemle batıyor. Alnında damlalar birikmiş. Didin dur hep güneşin altında, uykuda bile terle! Biz yoksul insanlar! ... Al, para getirdim yine, Marie; maaşım, biraz da yüzbaşım verdi.
MARIE : Tarın artırsın, Franz!
WOYZECK : Gitmeliyim. Bu gece, Marie! Hoşça kal!
MARIE : (yalnız başına, biraz sonra) Yine de kötü orospunun biriyim işte! Bıçaklayabilirim kendimi! ... Ah! Ne Dünya! Herkesin canı cehenneme, erkek, dişi!

SOKAK (YÜZBAŞI, DOKTOR)

YÜZBAŞI : (soluk soluğa yoldan aşağı doğru gelir, durur, derin derin soluk alır, çevresine bakınır) Doktor, koşmayın böyle! Bastonunuzu da sallamayın öyle kürek gibi havada! Kelle mi götürüyoruz! Vicdanı temiz, iyi bir insan böyle hızlı gitmez. İyi bir insan ... (DOKTOR'u ceketinden yakalar) Bir insan kurtarmama izin verin!

DOKTOR : Çabuk, yüzbaşım, çabuk!

YÜZBAŞI : Doktor, öyle karamsar oldum, içim öyle karmakarışık ki; ne zaman duvarda ceketimi asılı görsem ağlamam geliyor hep ...

DOKTOR : Hmm! Şişkin, yağlı, ense kalın: inme belirtileri. Evet, yüzbaşım, size bir apoplexia cerebrim gelebilir; ama belki de yalnız bir yanınıza gelir, o zaman yarınız tutulur ya da daha iyisi, aklınıza iner inme, ancak bitkisel olarak yaşamaya devam edersiniz: Bunlar önünüzdeki dört hafta içinde haşanıza gelebilecek şeyler! Üstelik, inanın bana, en ilgi çekici olaylardan biri olacak sizinki, hem Tanrı izin verir, diliniz de yan tutulursa, artık o zaman en ölümsüz deneylere girişiriz.

YÜZBAŞI : Korkutmayın beni, doktor! Kaç kişi öldü korkudan, yalnızca korkudan. ... Ellerinde limon, başımda durduklarını görür gibi oluyorum şimdiden ama, iyi bir insandı, diyecekler, iyi bir insan ... Gidi şeytanın tabut çivisi!

DOKTOR : (Şapkayı YÜZBAŞI'ya doğru tutar) Nedir bu, yüzbaşım? ... Boş bir kafanın içi, sayın Bay Talimli-kuyruk!

YÜZBAŞI : (ceketinde eliyle bir kat yapar) Nedir bu, doktor? Bilgisizlik yalnızca, sevgili Tabut-çivisi! Hah hah ha! Kötüye almayın bunu canım! İyi bir insanım ben, ama ben de istersem, doktor, hah hah ha, ben de istersem... (WOYZECK gelir, aceleyle geçmek ister) Hey, Woyzeck! Ne kaçıyorsun bizden? Dur bakalım, Woyzeck! Açık bir ustura gibi koşuyorsun, dokunan ikiye biçilecek; bir alay hadımı tıraş etmeye koşuyorsun sanacak seni gören. Hadımların son kılıyla da asacaklar seni sanki. Ama uzun sakallara gelince ... ne diyecektim ben? Woyzeck: Uzun sakallar...

DOKTOR : Çenenin altında uzun bir sakal, Plinius bile söz eder bundan, askerler sakal bırakmaktan vazgeçmeli...

YÜZBAŞI : (devam eder) Ha! Uzun sakallara gelince! Nasıl, Woyzeck, daha bir sakal kılı bulmadın mı tabağında? Ha, anlıyorsun beni, değil mi? Bir insan kılı, bir piyadenin sakalından kopma, bir astsubayın, bir ... bir bando çavuşunun! Ha,

Woyzeck? Ama uslu bir karın var doğrusu. Başkaları gibi değil senin durumun.

WOYZECK : Evet, efendim!Ne demek istiyorsunuz yüzbaşım?

YÜZBAŞI : Herifin surat asışına bakın!... Belki daha çorbanın içinde bir kıl bulmadın, ama acele edip kapıyı birden açıverirsen, bir çift dudağın üstünde belki bulursun bir tane. Bir çift dudak, Woyzeck ... ben de âşık oldum, Woyzeck, hey, kireç gibi oldu herif!

WOYZECK : Yüzbaşım, yoksul bir adamım ben ... başka hiçbir şeyim de yok yeryüzünde. Yüzbaşım, şaka yapıyorsanız eğer ...

YÜZBAŞI : Şaka mı? Ben mi? Ben sana şaka yapacağım, hıh!

DOKTOR : Nabzın, Woyzeck, nabzın! ... Minik, sert, sekerek, düzensiz!

WOYZECK : Yüzbaşım, cehennem gibi sıcak yeryüzü ... bana buz gibi geliyor, buz gibi... Cehennem de soğuktur, bahse girerim. Olamaz! Hayır! Hayır! Olamaz!

YÜZBAŞI : Bana bak, ille ... ille bir çift çıkıntı mı istiyorsun alnında? Gözleriyle bıçak gibi deliyor beni, oysa senin iyiliğin için söylüyorum ben, iyi bir insan olduğun için, Woyzeck, iyi bir insan.

DOKTOR : Yüz kasları sertleşti, gerildi, arada seğiriyor. Davranışı heyecanlı, gergin.

WOYZECK : Gidiyorum ben, her şey umulur. İnsan! Her şey umulur. ... Hava güzel bugün; yüzbaşım. Bakın ne güzel, kaskatı, külrengi bir gökyüzü; bir çengel çakıp kendini asacağı geliyor insanın. Yalnızca evet'le yine evet'in ... ve hayır'ın arasındaki küçük çizgicik yüzünden. Evet mi, hayır mı, yüzbaşım? Acaba evet mi hayır'da, yoksa hayır mı evet'te suçlu? Düşüneceğim bunu. (Önce yavaş, sonra gittikçe hızlanarak, uzun adımlarla çıkar gider)

DOKTOR : (ardından fırlar) Harika! Woyzeck, zam!

YÜZBAŞI : Başımı döndürdü bu herifler. Ne acele! Uzun kerata örümcek ayağının gölgesi gibi koşuyor, kısası da arkasından yuvarlanıyor. Uzunu şimşek, küçüğü gök gürültüsü. Hah hah ha... Garip! Garip!

MARIE'NİN ODASI - (MARIE, WOYZECK)

WOYZECK : (MARIE'ye gözlerini dikip bakar, başını sallar) Hm! Hiçbir şey görmüyorum, hiçbir şey görmüyorum! Ah, görünmeliydi oysa, elle tutulmalıydı!

MARIE : (ürkek) Neyin var, Franz? ... Kendinden geçmişsin, Franz.

WOYZECK : Bu kadar büyük günah ... Gökteki melekleri bile kaçırtır

günahının kokusu! Dudakların ne kadar kırmızı, Marie! Hiç yara yok mu üstlerinde? Günah kadar güzelsin, Marie ... Senin kadar güzel olabilir mi en korkunç günah?

MARIE : Franz, sayıklıyorsun!

WOYZECK : Kahrolası! Burada mı durdu? Böyle mi? Böyle mi?

MARIE : Günler uzun, dünya yaşlı olduğuna göre, birinin durduğu yerde pek çok insan durabilir, birbiri arkasından.

WOYZECK : Gördüm onu!

MARIE : İnsanın iki gözü olup kör de değilse, pek çok şey görür güneş parladıkça.

WOYZECK : Orospu! (Üstüne atılır)

MARIE : Hadi, dokun bana, Franz! Elin değeceğine elime, göğsüme bıçak saplasın daha iyi. Daha on yaşımdaydım, şöyle bir baktım mı, babam bile dokunmaya korkardı bana.

WOYZECK : Sen! ... Hayır, bir şey olmalı sende! Her insan bir uçurumdur; başın döner dibine baktın mı! ... Ya öyleyse... Günahsız gibi duruyor. Hıh, günahsız, Var bir şeyler sende! Bilir miyim? Bilir miyim? Kim bilir? (Çıkar)

NÖBETÇİ KULÜBESİ (WOYZECK, ANDRES)

ANDRES : (şarkı söyler)

Meyhaneci kadının kızı uslu,
Sabah akşam bahçede oturur,
Bahçede oturur uslu uslu...

WOYZECK : Andres!

ANDRES : Ne?

WOYZECK : Hava güzel!

ANDRES : Pazar güneşi. ... Kentten doğru çalgı sesi geliyor. Demin kadınlar geçti; insanlar fıkır fıkır, yaşam böyle!

WOYZECK : (huzursuz) Dans ediyorlar, Andres, dans ediyorlar!

ANDRES : Meyhanede

WOYZECK : Dans et, dans et!

ANDRES : öyle olsun.

Bahçede oturur uslu uslu,
Saat öyleyi vurana kadar,
Erlerin yolunu kollar,

WOYZECK : Andres, içim sıkılıyor!

ANDRES : Deli!

WOYZECK : Çıkıp gitmek istiyorum. Gözlerimin önünde bir şeyler dönüyor. Dans, dans! Sıcacık elleri! Canı cehenneme Andres!

ANDRES : Ne istiyorsun?
WOYZECK : Gitmeliyim, görmeliyim!
ANDRES : Seni geçimsiz! O orospunun yüzünden mi?
WOYZECK : Gitmeliyim, çok sıcak burası.

MEYHANE

(Pencereler açık, içerde dans ederler. Meyhanenin dışında sıralar. Gençler.)
BÎRÎNCÎ ÇIRAK :
Sırtımdaki gömlecik, o da benim değil; içki kokuyor ruhum ...
2. ÇIRAK : Kardeş, bir delik açayım mı kıçına, dostluk olsun diye? İleri! Bir delik açmak istiyor canım kıçına! Ben ne adamımdır, bilirsin sen ... Dövmek istiyorum onu, eşek sudan gelene kadar!
1. ÇIRAK: Ruhum, ruhum içki kokuyor! ... Para bile çürüyüp yok oluyor sonunda! Unutmabeni çiçeği, yeryüzü nasıl böyle güzel oluyor? Kardeş, üzüntümden ağlasam bir fıçı doldururum gözyaşlarımla. Ah, keşke burnumuz şişe olsaydı, şarap akıtırdık birbirimizin gırtlağından aşağı!
ÖTEKİLER : (hep bir ağızdan)
Pfalzyalı bir avcı Atıyla geçti ormandan.
Hey yavrum hey, avcılık!
Yeşil kırlar üstünde Biterim avlanmaya!
(WOYZECK pencerenin önüne gelir, durur. MARIE'yle BANDO ÇA VUŞU dans ederek önünden geçerler, onu görmezler)
WOYZECK : O herif! Marie! Kahrolası!
MARIE : (dans ederken) Durmadan, durmadan ...
WOYZECK : (boğulur gibi) Durmadan ... durmadan! (İleri doğru atılır, sonra sıranın üstüne çöker) Durmadan, durmadan! (Ellerini birbiri içine alır) Dönün, yuvarlanın! Niye söndürmüyor güneşi Tanrı, bütün bu çirkef üst üste yuvarlansın, erkek kadın, insan hayvan? Güpegündüz yapıyorlar, sinekler gibi orta yerde! ... Kadın! Kadın sıcacık, sıcacık! Durmadan, durmadan! (Fırlar) Herife bak, nasıl da sarılıyor gövdesine! Sahip olmuş ona ... benim olduğum gibi ilk başta. (Sersemlemiş çöker)
1. ÇIRAK : (masanın üstünde vaaz verir) Beri yandan bir yolcu, zamanın akışına yaslamış sırtını, duruyor ya da Tanrı'nın kerametine akıl erdirmeye çalışıyor ve soruyor kendi kendine: İnsan ne içindir? İnsan ne içindir? ... Ama gerçekten, söylüyorum size bakın: Eğer Tanrı insanı yaratmasaydı, neyle geçinirlerdi köylüler, badanacılar, ayak-

kabıcılar, doktorlar? Eğer İnsanın içine utanma denen duygunun tohumunu ekmeseydi,neyle geçinirdi terziler? Ya askerler neyle geçinirdi, öldürmek denen silahı asmasaydı omzuna? Hiç kuşkunuz olmasın ... Evet, evet güzel şeyler bunlar, ama her şey boşuna yeryüzünde, para bile çürüyüp yok oluyor sonunda. Sonuç olarak, sevgili dinleyenlerim, hadi hep birlikte işeyelim haçın üstüne de, bir Yahudi öldürelim!

(Meyhanedekilerin gürültüsüyle WOYZECK kendine gelir deli gibi koşarak oradan uzaklaşır)

AÇIKLIK BİR YER

WOYZECK : Durmadan! Durmadan! ... Tut, yakala! Böyle çalıyor kemanlarla flütler. ... Durmadan! Durmadan! ... Suss, müzik sesi! Kim konuşuyor toprağın altında? (Yere doğru eğilir) Ha! Ne, ne diyorsunuz? Daha hızlı! Daha hızlı! Bıçakla, kaltağı bıçakla mı? ... Bıçakla, kaltağı ... bıçakla! Yapmam gerek mi? İlle mi? ... Buradan da mı geliyor ses? ... Rüzgâr da mı söylüyor? ... Durmadan geliyor kulağıma, durmadan: Bıçakla, öldür!

KIŞLADA BİR ODA (Gece. ANDRES'le WOYZECK aynı yatakta)

WOYZECK : (alçak sesle) Andres!
ANDRES : (uykusunda homurdanır)
WOYZECK : (ANDRES'i sarsar) Hey, Andres! Andres!
ANDRES : E, ne var?
WOYZECK : Uyuyamıyorum! Gözlerimi kapadım mı her şey dönüyor, kemanları duyuyorum, durmadan, durmadan! Sonra duvardan geliyor sesler! Bir şey duymuyor musun sen?
ANDRES : Evet ... dans ediyorlar! Bırak da uyuyayım, Tanrı korusun bizi, amin!
WOYZECK : Durmadan konuşuyor ses : Bıçakla! Bıçakla! Bıçak gibi süzülüyor gözlerimin önünden.
ANDRES : Uyu, deli! (Yeniden uykuya dalar)
WOYZECK : Durmadan! Durmadan!

DOKTORUN AVLUSU

(Öğrencilerle WOYZECK aşağıda, DOKTOR dam penceresinde)

DOKTOR : Efendiler, şu anda damda duruyorum, tıpkı Davud'un Batşeba'yı gördüğü zamanki gibi ama kızlar pansiyonunun bahçesinde kurumaya asılmış külotlardan başka bir şey görmüyorum. Efendiler, en önemli konu üzerindeyiz: öznenin nesne ile bağıntısı. Böyle yüksek bir noktada, içlerinde tanrısal varlığın kendini açığa vurduğu şeylerden yalnızca birini alsak, bunun çevresiyle, dünyayla, gezegenlerle olan bağıntılarını araştırsak, efendiler, şu kediyi pencereden aşağı atsam ... bu yaratık centrum gravitationism açısından kendi içgüdüsüne göre nasıl davranır? ... Hey, Woyzeck! (Kükrer) Woyzeck!

WOYZECK : (kediyi yakalar) Doktor, ısırıyor!

DOKTOR :Herifin tutuşundaki nezakete bakın, sanki hayvan değil, büyükanası. (Aşağı iner)

WOYZECK : Doktor, titriyorum.

DOKTOR : (çok sevinçli) Aman, aman! Ne güzel, Woyzeck! (Ellerini ovuşturur. Kediyi alır) Ne görüyorum, efendiler, yeni tür bir tavşan kenesi, güzel bir tür... (Bir büyüteç çıkarır, kedi kurtulup kaçar) Efendiler, bilimsel içgüdü yok bu hayvanda... Ama onun yerine başka bir şey göstereyim size. Bakınız: Bu adam var ya, üç aydır bezelyeden başka hiçbir şey yemiyor; sonucuna iyi bakın, dokunun bir ... ne kadar düzensiz bir nabız! Bir bu, bir de gözleri!

WOYZECK : Doktor, gözlerim kararıyor! (Oturur)

DOKTOR : Cesaret, Woyzeck! Birkaç gün daha, sonra bitecek. Dokunun, efendiler, dokunun! (Şakaklarına, nabzına, göğsüne dokunurlar) Ayrıca Woyzeck, beylere bir de kulaklarını oynat! Ne zamandır göstermek istiyordum sizle- re, iki kaşı oynuyor. Hadi, hop!

WOYZECK : Ah. Doktor!

DOKTOR : Hayvan, ben mi oynatayım kulaklarını? Kedi gibi mi yapmak istiyorsun? İşte, efendiler! Bunlar eşekliğe geçiştir. Çoğunlukla da aşırı ana sevgisinin sonuçları. Söyle bakayım, kaç tel saçını yoldu annen, koynunda saklamak için, sırf sevgiden? Birkaç gündür iyice seyreldi saçları. Evet, bezelye yemekten, efendiler!

KIŞLANIN AVLUSU

WOYZECK : Bir şey duymadın mı sen?
ANDRES : O geldi, yanında da bir arkadaşı vardı.
WOYZECK : Bir şeyler dedi.
ANDRES : Nerden biliyorsun? Ne söyleyeyim? İşte, güldü, sonra dedi ki: Esaslı bir karı! Bir butları var, her yeri de sıcacık!
WOYZECK : (çok soğuk) Ya, böyle mi dedi? Ne görmüştüm bu gece düşümde ben? Bir bıçak değil miydi? Ne delice düşler görüyor insan!
ANDRES : Nereye, ahbap?
WOYZECK : Yüzbaşıma şarap almaya... Ama Andres, yine de eşsiz bir kızdı o.
ANDRES : Kim?
WOYZECK : Hiç! Hoşça kal! (Çıkar)

MEYHANE (BANDO ÇAVUŞU, WOYZECK, HALK)

BANDO ÇAV.: Erkeğim ben! (Göğsünü yumruklar) Erkeğim diyorum! Var mı hayır diyen? Kafayı bulmayan uzak durur benden... Burnunu kıçına sokarım adamın ben bir yumrukta! Ben ... (WOYZECK'e) içsene ulan! Dünya içkide boğulsun istiyorum, içkide ... erkek olan çeker kafayı! (WOYZECK ıslık çalar) Ulan, dilini gırtlağından koparıp gövdene dolarım senin! (Güreşirler. WOYZECK yenilir) Yaşlı kadın osuruğu kadar bile soluğun kalmadı, di' mi, ha?
(WOYZECK bitkin, bir sıraya oturur)
Canına okudum herifin! İçki benim her şeyim. İçki yiğitlik verir!
BİRİSİ : Ağzının payını aldı.
BAŞKASI : Kanıyor.
WOYZECK : Birbiri ardından!

ESKİCİ DÜKKÂNI

(WOYZECK, YAHUDİ)
WOYZECK : Tabanca çok pahalı.
YAHUDİ : E, alıyor musun, almıyor musun, söyle?
WOYZECK : Bıçak kaç para?
YAHUDİ : Bu da çok İyi. Gırtlağını mı keseceksin bununla? Ha, söylesene? Başkası kadar ben de kelepir veririm bunu.

Kelepir olmalı senin ölümün, ama bedava da değil. Ne kadar mı? Seninki tutumlu bir ölüm olmalı.

WOYZECK : Ekmekten başka şeyler de keser bu ...

YAHUDİ : İki kuruş.

WOYZECK : Al! (Çıkar)

YAHUDİ : Al! Sanki hiçbir şey değilmiş gibi! Para oysa, para. ... Köpek seni!

MARIE'NİN ODASI

DELİ :(yerde yatar, parmaklarıyla göstererek masal anlatır) Altın taç bunda, kral bu... Yarın kraliçeye çocuğunu getireceğim... Pastırma gel dedi, sucuk"4...

MARIE : (İncil'i karıştırır) "Ve ağzından hiç yalan çıkmadı..." Tanrım! Tanrım! Bakma bana! (Yaprakları çevirir) "Ama Pharise'liler ona bir kadın getirdiler, kocasını aldatmış, orta yere diktiler... Ama İsa dedi ki: Seni lanetlemiyorum. Çekil git ve bir daha günah işleme!" (Ellerini kavuşturur) Tanrım! Tanrım! Yapamıyorum! ... Tanrım, ne olur dua edecek kadar olsun cesaret ver bana! (Çocuk eteğini çekiştirir) Yüreğime işliyor bu çocuğun acısı. ... (DELİ'ye) Kari! Hadi güneşe çıkar şunu!

(DELİ çocuğu alır, çıkar)

Franz gelmedi, dün de, bugün de. Burası da ne sıcak oldu! (Pencereyi açar, okumaya devam eder) "Ve arkasından ayaklarına kapandı ve ağladı ve ayaklarını gözyaşlarıyla ıslatmaya ve saçlarıyla kurulamaya başladı ve ayaklarını Öptü ve ayaklarını merhemlerle ovdu..." (Elleriyle göğsüne vurarak dövünür) Her şey boşuna artık! Tanrım! Tanrım! Ben de ayaklarına kapanmak istiyorum! ...

KIŞLA

(ANDRES, WOYZECK eşyalarını karıştırır)

WOYZECK : Gömlek, Andres, üniformadan ayrı bu, sen kullanırsın, Andres.

ANDRES : (kupkuru, her söylenene evet der) Evet.

WOYZECK : Haç ablamın, bir de yüzük.

ANDRES : Evet.

WOYZECK : Bir de ermiş resmim var, iki tane yürek, hem som altından ... Annemin İncil'inin arasında dururdu, bak ne yazıyor: Gövden nasıl al kesmişse yaralardan, Tanrım, öyle olsun

benim de yüreğim her zaman. Annem artık yalnızca eline vuran güneşi duyuyor ... bu da bir şey değil.

ANDRES : Evet.

WOYZECK : (bir kâğıt çıkarır) Friedrich Johann Franz Woyzeck, er, 2. piyade alayı, 2. tabur, 4. bölük, doğumu Meryem Yortusu günü 20 Temmuz ... Bugün 30 yıl, 7 ay, 12 gün geçmiş aradan.

ANDRES : Franz, hastaneye git sen. Zavallı, biraz içki içsen, ilaç da atsan içine, ateşini alır.

WOYZECK : Evet, Andres, marangoz talaşları toplarken kimse bilemez kim başını koyacak onların üstüne.

SOKAK

(MARIE, KIZ ÇOCUK'la kapının önünde BÜYÜKANNE, daha sonra WOYZECK)

KIZ ÇOCUK :

Parıldar güneş bayram günü,
Tomurcuklar açılır,
Kırlara çıkar herkes,
El ele, iki iki.
Flütçüler önden gider,
Arkadan kemancılar gelir.
Kızların çorapları kırmızı...

1. ÇOCUK : Güzel değü bu.

2. ÇOCUK : Neyi beğenirsin sen de!

1. ÇOCUK : Marie, şarkı söylesene bize!

MARIE : Söyleyemem.

1. ÇOCUK : Niye?

MARIE : İşte!

1. ÇOCUK : Ama niye işte?

3. ÇOCUK : Büyükanne, anlatsana!

BÜYÜKANNE : Gelin bakalım, yumurcaklar! ... Bir zamanlar yoksul bir çocuk varmış, annesi de yokmuş, babası da, herkes ölmüş, hiç kimse kalmamış yeryüzünde. Herkes ölmüş, çocuk da gece gündüz aranmış durmuş. Bakmış yeryüzünde kimse yok, o da gökyüzüne çıkmak istemiş, Ay dede ahbap ahbap göz kırpmış ona; sonunda Ay dedeye vardığında bakmış, Ay dede çürük bir tahta parçası. Bunun üstüne kalkmış güneşe gitmiş, güneşe vardığında bakmış, güneş solmuş bir kasımpatı. Yıldızlara vardığında bakmış, yıldızlar da küçük, parlak sinekler, çaylağın onları yaban eriği ağacına taktığı

günden beri sallanıp duruyorlarmış orada. Bunun üstüne yeryüzüne geri dönmek istemiş, ama yeryüzü devrilmiş bir oturağa benzemişmiş. Tek başına kalmış çocuk. Oturmuş bir yere, ağlamış, hâlâ da orada oturuyor, hem de yapayalnız.

WOYZECK : (gelir) Marie!
MARIE : (korkulu) Ne var?
WOYZECK : Hadi, Marie, gidiyoruz. Vakit geldi!
MARIE : Nereye?
WOYZECK : Biliyor muyum?

GÖL KIYISINDA KEÇİYOLU - (MARIE, WOYZECK)

MARIE : Kent şurada, ilerde. Kapkaranlık.
WOYZECK : Gitme daha, kal. Gel, otur!
MARIE : Gitmem gerek ama.
WOYZECK : Tabanların yara olana kadar yürüyecek değilsin ya.
MARIE : Neyin var senin?
WOYZECK : Ne kadardır birlikteyiz, biliyor musun, Marie?
MARIE : Bu yortuda iki yıl olacak.
WOYZECK :Daha ne kadar birlikte olacağız, onu da biliyor musun?
MARIE : Gitmeliyim, akşama yemek yapacağım.
WOYZECK : Üşüyor musun, Marie? Ama yine de sıcaksın. Ne sıcak dudakların var! Sıcacık soluğun, sıcacık orospu soluğu! Ama yine de dünyaları verirdim o dudakları bir daha öpmek için. ... Üşüyor musun? İnsan soğudu mu bir kez hiç üşümez artık. Sabahın çiyi üstüne düştüğünde üşümeyeceksin.
MARIE : Neler diyorsun?
WOYZECK : Hiç!
(Susarlar)
MARIE : Ne kırmızı doğuyor ay!
WOYZECK : Kanlı bir bıçak gibi!
MARIE : Ne demek istiyorsun? Franz, sapsan oldun. ... (WOYZECK bıçağı çıkarır) Franz, dur, yapma! Tanrım, imdat, imdat!
WOYZECK : (saldırıp bıçaklar) Al sana, bunu da al! Ölmek bilmez misin sen? Al! Al! ... Ha, daha kımıldıyor, ölmedi mi? ölmedi mi? Hâlâ! (Bir daha bıçaklar) ... Öldün mü? öldün mü? Öldün mü? (Bıçağı elinden atar, koşarak uzaklaşır)

MARIE'NÎN ODASI (DELİ, Çocuk, WOYZECK)

DELİ : (çocuğu kucağında tutar) Bu suya düşmüş, bu suya düşmüş, bana, bu suya düşmüş.
WOYZECK : Yavrum, Christian!
DELİ : (WOYZECK'e dik dik bakar) Bu suya düşmüş.
WOYZECK : (çocuğu sevmek ister, çocuk çekilir, bağırır) Tanrım!
DELİ : Bu suya düşmüş.
WOYZECK : Christian'cık, tahta at alacağım sana, tü, tü, tü! (Çocuk korunur. KARL'a) Al bunu, tahta at al çocuğa!
(DELİ WOYZECK'e dik dik bakar)
Tiki tak! Tiki tak!
DELİ : (sevinçli) Tiki tak! Tiki tak! Tiki tak! (Çocuk kucağında koşarak gider)

MEYHANE

WOYZECK : Dans edin hepiniz, durmadan! Terleyin, kokun! Bir gün nasıl olsa alacak canınızı şeytan! (Şarkı söyler)
Kızım, sevgili kızım,
Ne demeye yaptın bunu,
Gittin arabacının,
Yolcuların peşinden.
(Dans eder) Hadi, Kathe! Gel, otur! Yanıyorum ben, yanıyorum!
(Ceketini çıkarır) Hep böyledir işte, birini alır, birini verir şeytan! Kathe, yanıyorsun sen! Neden? Sen de buz gibi olacaksın bir gün. Aklını topla başına. ... Şarkı söylesene!
KATHE : (Şarkı söyler)
İstemem Suab iline gitmek,
Uzun eteklik giymek,
Sivri pabuç, uzun etek,
Hizmetçiyim, neme gerek.
WOYZECK : Hayır, pabuçsuz, pabuçsuz da gider insan cehenneme!
KATHE :(şarkı söyler)
Öf sevgilim, o ne kötü laf,
Paran senin olsun, git yalnız yat.
WOYZECK : Evet, gerçekten, kana bulaşmak istemiyorum.
KATHE : Ama o elindeki ne öyle?
WOYZECK : Benim mi? Benim mi?
KATHE : Kırmızı! Kan!
(Herkes çevrelerine toplanır.)

WOYZECK : Kan? Kan?
MEYHANECİ : Uff - kan!
WOYZECK : Galiba bir yerimi kestim, nah şurada, sağ elimde.
MEYHANECİ : Dirseğine nasıl bulaşmış peki?
WOYZECK : Elimi sildim.
MEYHANECİ : Ne, sağ elini sağ dirseğine sildin ha? Amma da marifetlisin!
DELİ : Ve dev dedi ki o zaman: "Kokuyor, insan eti kokuyor burnuma." Pöff, bu kokmuş bile!
WOYZECK : Canınız cehenneme, ne istiyorsunuz? Size de ne oluyor? Yol açın, karışmam yoksa ... Canınız cehenneme! Birini mi öldürdüm sanıyorsunuz? Katil miyim ben? Ne bakıp duruyorsunuz? Kendinize bakın siz! Yol açın! (Dışarı koşar)

GÖL KIYISI

(WOYZECK yalnız)
WOYZECK : Bıçak? Nerede bıçak? Burada bırakmıştım. Ele verir beni! Yakın, daha yakın! Ne biçim yer burası? Ne geliyor kulağıma? Bir şeyler oluyor. Suss! ... Şurada, yakında. Marie mi? Ha, Marie'ymiş! Hiç ses yok. Her şey susmuş! Neden böyle solgunsun, Marie? Boynundaki o kırmızı bağ ne? Kimden aldın o gerdanlığı günahlarına karşılık? Kapkara kesmiştin günahtan, kapkara! Ben mi soldurdum seni? Neden karmakarışık saçların böyle? örmedin mi bugün? ... Bıçak, bıçak! Buldum mu? Hah! (Suya doğru koşar) Şöyle, git dibe! (Bıçağı göle atar) Taş gibi battı karanlık suya. ... Yok, çok yakın oldu, gölde yıkanırlarken... (Göle girer, bıçağı daha uzağa atar) Tamam, oldu şimdi ... ama yazın, midye çıkarmak için daldılar mı? ... Hıh, paslanır o zamana kadar, kim tanıyacak! ... Keşke kırsaydım!
Kanlı mı üstüm daha? Temizlenmeliyim. Şurada bir leke var, şurada da bir tane...
(Suda ilerler)
(ADAMLAR gelir)
1. ADAM : Dur!
2. ADAM : Duyuyor musun? Suss! Orada!
1. ADAM : Üff! Orada! Ne ses!
2. ADAM : Suyun sesi bu, "Ne zamandır kimse boğulmadı", diyor. Hadi! İyi değildir bunu duymak!
1. ADAM : Üff! Yine başladı! ... Can çekişen insan gibi!
2. ADAM : Ne korkunç şey! Her yer pus içinde, sis basmış gibi hava. ...

Böceklerin uğultusu parçalanan çanların sesi gibi geliyor. Hadi!

1. ADAM : Yok, ondan daha belirgin, daha da yüksek bu ses! Hadi, yukarıya! Gel benimle!

SOKAK

(Çocuklar)

1. ÇOCUK : Hadi, Marie'ye gidelim!
2. ÇOCUK : N'olmuş?
1. ÇOCUK : Bilmiyo' musun? Herkes dışarı uğradı. Birisi yatıyo' şurda!
2. ÇOCUK : Nerde?
1. ÇOCUK : Ormandaki bataklığın İlersinde, solda, kırmızı haçın orda.
2. ÇOCUK : Hadi çabuk, biz de görelim! Kaldırıp götürürler so'ra.

GÖL KIYISI - (MÜBAŞİR, DOKTOR, YARGIÇ)

POLİS : İyi bir cinayet, tam bir cinayet, güzel bir cinayet. Bundan iyisi can sağlığı artık. Ne zamandır böyle güzeli düşmemişti.

